

Současná situace na ukrajinském trhu – aktuální podmínky obchodování

*Oksana Antonenko
CzechTrade Ukrajina – Kyjev*

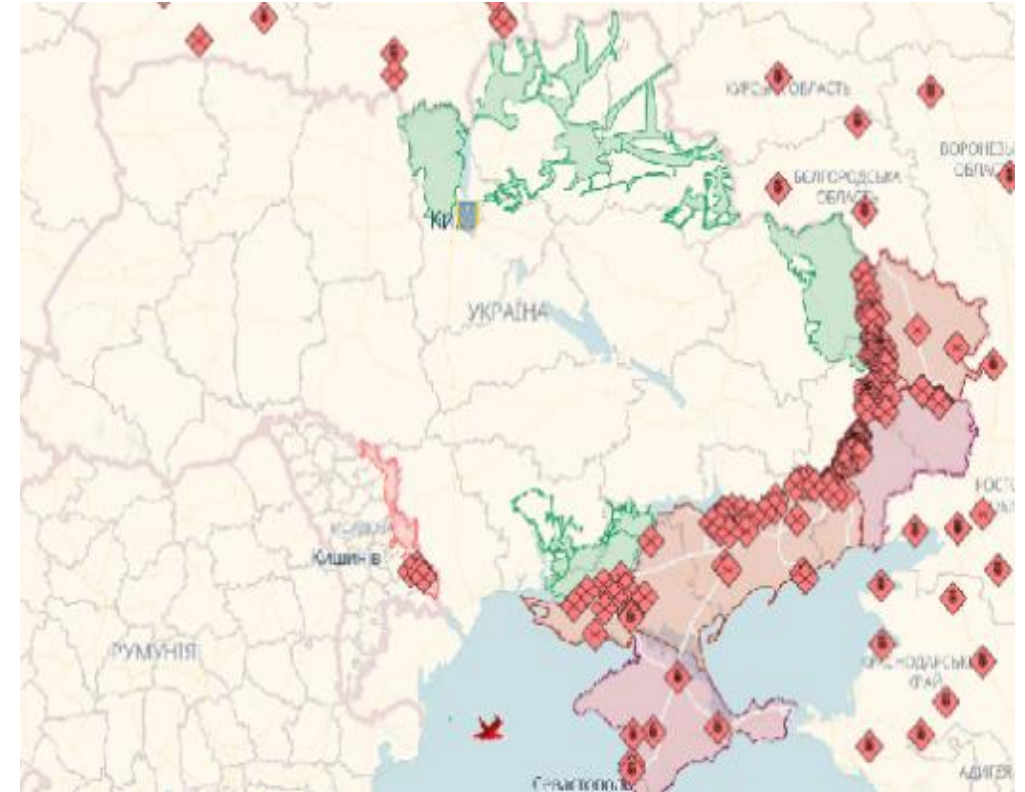
13. 4. 2023

EXPERT NA VÁŠ EXPORT

Aktuální válečná a humanitární situace

- linie fronty – 1500 km
- dočasně okupováno cca 20 % území – Luhanská, Doněcká, Zaporížská, Charkovská, Chersonská oblasti
- 7 mil. vnitřních uprchlíků (cca 18 % obyvatel) – celkové obyvatelstvo 41,1 milionů obyvatel
- 5 mil. obyvatel vyjelo do zahraničí – 60 % ženy
- platí válečný stav
- ve všech oblastech jsou zřízeny vojenské administrace
- všeobecná mobilizace, zákaz vyjíždět do zahraničí mužům ve věku 18-60 let – v armádě a bezpečnostních složkách slouží přes 1 mil. osob

Jak vypadá běžný život

— Centrální a západní regiony

- Vzdušné poplachy (sirény nebo aplikace v telefonu) – zavírají se obchodní a kancelářská centra, nejezdí komunální pozemní doprava, soukromá MHD jezdí část lidí jde do krytů (stanice metra), <https://alerts.in.ua/>
- Povinnost nosit s sebou doklad totožnosti
- Zákaz vycházení a vyjíždění od 24.00 do 5.00
- Při vjezdu do větších obcí jsou oddíly domobrany, kontrola dokladů
- Ve většině měst chodí děti do škol a školek, pokud v budově je kryt

— Východní a jižní regiony jsou často ostřelovány

- výrobní podniky, komunální služby fungují
- existuje vlakové spojení se městy Dnipro, Charkiv, Mykolajiv, Záporoží, Cherson

Dopady na ekonomiku

- Okupované oblasti generovali cca 21 % státního HDP
- HDP 2022: propad o 30 % (2023: +3 %)
- Schodek státního rozpočtu: 25 % HDP (2022), 20 % (2023 – 38 mld. USD)
- Inflace: 26,6 % (2022), 28,6 % (2023)
- UAH oslábila vůči USD a EUR o 35 % (1EUR/40AH, 1USD/38 USD)
- Největší propad v těžebním průmyslu, stavebnictví, metalurgii
- **IT odvětví – meziroční nárůst služeb o 5,8 %**
- Mezinárodní finanční pomoc v r. 2022 - 31 mld. USD, v r. 2023 – 32 mld. USD

Ministerstvo ekonomiky Ukrajiny: za rok války dosáhly přímé škody 143 mld. USD

- **obytné prostory:** zničeno přes 150 tis. domů
- **infrastruktura:** zničeno nebo poškozeno 25 tis. km silnic, desítky železničních stanic, přes 300 mostů; letiště
- **energetický systém:** poškozeno 50 % objektů, 10 % zničeno
- **zemědělství:** zaminováno 2 mil. ha polí
- **ekologie:** zničené národní parky, lesy, dekontaminace půdy

— **Nepřímé ztráty sahají 700 mld. USD:** ztráty investic, HDP, podnikatelské sféry

Plán poválečné obnovy

— **Ukrajinský premiér prezentoval plán obnovy pro mezinárodní veřejnost 4. července v Luganu:**

- Doba trvání – 10 let
- Tři etapy: 2022 – Fast recovery, 2023-2025 – obnovení zničené infrastruktury, 2026-2032 – modernizace, výstavba nových objektů
- Předpokládaní částka – 750 mld. EUR
- Pro každý region byl vybrán partnerský stát: **Česká republika – Dněpropetrovská oblast**

— **Fast recovery program** – opravy kritické infrastruktury na osvobozených územích:
[Recovery Plan](#)

- Oprava infrastruktury: mosty, elektrické vedení, kotelny
- Výstavba a opravy komunálních objektů, nemocnic, škol
- Výstavba a opravy obytných prostor

Poválečná obnova: Financování

— Předpokládané zdroje financování

- Fast recovery – cca 65 mld. USD – grantová pomoc
- 2023-2025 – grantová pomoc a soukromé investice
- 2026-2032 – soukromé investice
- ruské reparace, zmrazená aktiva RF a ruských oligarchů

— Bankovní instrumenty:

- EBRD - Trade facilitation program – spolupráce s vybranými bankami a poskytování garancí při obchodování s UA
- Světová banka, projekty za podpory USAID
- ČEB, EGAP – programy na trhu Ukrajiny budou obnoveny po ukončení válečných událostí
- Připravují se nástroje EU pro financování projektů rekonstrukce
- Úroková sazba Národní banky Ukrajiny: 25 %

— Humanitární pomoc:

- Humanitární pomoc se poskytuje přes MZV, ČRA

*EU je největším obchodním
partnerem Ukrajiny – přes 40
% celkového vývozu*

Ukrajina – EU

- Od roku 2017 platí **Asociační dohoda s EU**
- **Červen 2022** – Ukrajině a Moldavsku byl **udělen status kandidátské země – zásadní politické rozhodnutí EU**
- **Ukrajinský trh se postupně integruje do vnitřního trhu EU:**
 - přesun výroby do UA – zkracování dodavatelských řetězců
 - částečná lokalizace výroby v UA
 - zdroj surovin (železná, uranová ruda, uhlí, lithium, vodík)

ČR – Ukrajina: vzájemný obchod 2022

— Dopady války na obchodní výměnu jsou menší než se dalo čekat

- Vývoz do Ukrajiny: 25,55 mld. CZK (-15 %)
- Dovoz z Ukrajiny: 35,02 mld. CZK (-7 %)
- Obrat: 60,58 mld. CZK (-10 %)

— Hlavní položky vývozu :

- Motorová vozidla (podíl
- Elektronické a optické přístroje
- Elektrická zařízení
- Pohonné hmoty (meziroční nárůst + 1900%)
- Potraviny (meziroční nárůst +39 %)

— Hlavní položky dovozu: železná a uranová ruda (podíl cca 50 %), kabely a další komponenty pro automobil (závody se nacházejí na Západní Ukrajině)

Nejčastější problémy podniků

— První měsíce války – urgentní a absolutně nepředvídatelné situace:

- Kancelář se ocitla na okupovaném území: komunikace se zaměstnanci, evakuace
- Relokace kanceláře, skladu do západního regionu
- Majetek byl poškozen raketovými útoky
- Ztráta kontaktu s místním ředitelem, účetním, jak jmenovat nového ředitele nebo účetního

— Od června 2022 se situace v centrálních a západních regionech „stabilizovala“:

- **Mobilizace zaměstnanců:** nedostatek kvalifikovaného personálu
- **Zdražení logistiky:** přístavy na Černém moři jsou zablokovány - kapacita železnice není dostatečná, aby nahradila výpadky vodní přepravy, větší část přepravy s EU zajišťuje automobilová doprava
- **Ukrajinské banky vyžadují víc podkladů při zaplacení dodávky:** koncoví majitelé podniků, původ zboží
- **České banky vyžadují potvrzení,** že se ukrajinský plátce nachází na území pod kontrolou Ukrajiny – pro zaúčtování platby;
- **Ukrajinská celnice:** komplikace při proclení

Válka změnila strukturu a potřeby trhu

— Sankce vůči RF a Bělorusku:

- výpadky dodávek celých položek (pohonné hmoty, zemědělská technika, hnojiva);
- ztráta vývozních trhů – větší orientace na trh EU;
- znárodnění podniků s koncovými majiteli nebo společníky z RF a Běloruska – přes 17 tis. podniků;

— Místní výrobní závody jsou poškozeny nebo se nacházejí na okupovaném území: metalurgické závody, strojírenské závody, závody na výrobu potravin

— Zablokované přístavy na Černém moři – změna a zdražení logistiky dodávek z Číny

— Život ve válečném stavu: navýšena poptávka po určitých položkách

- Konzervy, hotová jídla a instantní polévky;
- OSB desky pro zastřešení oken;
- Generátory a akumulátory (říjen-leden) – kotle na pevné palivo
- Hygienické prostředky;

Současný stav: prioritní obory

- Obranný průmysl
- Zdravotnictví
- Energetika
- Zemědělství
- Stavebnictví a infrastruktura
- Vodní a odpadové hospodářství

Obranný průmysl

- Výdeje na obranu a bezpečnost státu byly v návaznosti na válku mimořádně navýšeny – rozpočet 2023 – 18 % HDP (34 mld. USD)
- Významnou část zbraní dostává Ukrajina v rámci pomoci
- **Vlastní výroba obranné techniky:** místní podniky dostávají státní zakázky, poptávají současné kovoobráběcí zařízení a soustruhy

Zdravotnictví

- **V důsledku války vyrostly poptávky po všech typech zdravotnických potřeb**
 - především pro chirurgické zákroky
 - první pomoc v polních podmínkách – speciální lékárničky, systémy zastavení krve při zraněních
- **Zařízení pro polní podmínky:**
 - Polní nemocnice – které se rozkládají a skládají do 2 hodin
 - Speciální automobily, které mohou sloužit jak chirurgické sály
 - Sanitky
 - Generátory a kogenerační jednotky
- **Rehabilitační zařízení, systémy rehabilitace různých typů pacientů – v Ukrajině proběhla pouze první etapa zdravotnické reformy, řadu služeb musí pacienti hradit samostatně;**
- **Ukrajina plánuje vlastní výrobu zdravotnických potřeb**

Energetika: současný stav a perspektivy

- **Od 25. února 2022 je** ukrajinská přenosová soustava integrována s kontinentální evropskou sítí ENTSO-E
- **Spotřeba elektřiny v r. 2022 klesla o 30 %**
- **Několik generujících objektů je okupováno:**
 - Záporožská jaderná elektrárna (6 mil. kW), všechny bloky jsou odpojeny od soustavy
 - Jedna vodní elektrárna (Kachovská), 3 tepelné elektrárny
 - 40 % objektů obnovitelných zdrojů (solární a větrné parky)

Energetika: současný stav a perspektivy

- **Od září 2022 do ledna 2023 se nacházel energetický systém pod pravidelnými raketovými útoky (255 útoků):**
 - 10 % objektů zničeno; 50 % poškozeno; deficit elektřiny pro domácnosti byl 50 %,
 - některé ukrajinské výrobní podniky importovaly elektřinu z EU
 - snaha navýšit odolnost energetického systému vůči útokům: malé jaderné reaktory, plynové pístově elektrárny nebo dusíkové turbíny, umístit zařízení v podzemních stanicích
- **Agentura USAID zřídila fond Energy Security Project**
 - Seznam vyhlášených veřejných řízení na nákup zařízení najdete na linku: <https://energysecurityua.org/tenders/>
- **Ministerstvo energetiky UA spolu s donory zřídilo fond Ukraine Energy Support Fund**
 - Podniky se mohou přihlásit do databáze dodavatelů zařízení a technologií na linku <https://www.energy-community.org/Ukraine/procurement.html>

Zemědělství a zpracovatelský průmysl

- **Agropotravinářský sektor** se podílí 11 % na HDP země a cca 53 % na vývozu
- **Světový exportér** slunečnicového oleje, ječmene, pšenice, sóji, kuřecího masa, vajec a medu
- Na podporu ukrajinského zemědělství **zrušila EU do 5.června 2023** všechny tarifní kvóty, cla, která se uplatňovala vůči ukrajinské produkci
- **Blokáda přístavů na Černém moři** byla částečně uvolněna v srpnu
- Velká část zemědělské produkce se nachází v skladovacích zařízeních – **technologie rozšíření skladovacích kapacit a hlubšího zpracování surovin**
- V roce 2023 bude zaseto 76 % polí;
- Velká část polních ploch ve východních regionech je **zaminována – 2 mil. ha**

Stavebnictví a infrastruktura

- **Zničeno nebo poškozeno 25 tis. km silnic, desítky železničních stanic, tratě, přes 300 mostů**
 - v státním rozpočtu 2023 se plánují výdaje na rekonstrukci infrastruktury ve výši 1,4 mld. EUR
 - projekty rekonstrukce se financují v rámci mezinárodní pomoci Ukrajině, přes EBRD; další mezinárodní fondy; generálním dodavatelem jsou zpravidla místní podniky; je třeba mít místního partnera
- **Zničeno 150 tis. obytných domů: byla schválena procedura nahlášení a registrace škody; obytné prostory se obnovují z grantů, hodně záleží na iniciativě vedení obce;**
- **Komerční výstavba vícepodlažních obytných domů probíhá v západních regionech;**
- **Poptávaný jsou stavební materiály pro zajištění rychlé opravy: okna, osb deska, zateplovací materiály**
- **Kontejnerová mobilní městečka pro vnitřní uprchlíky,**
- **Státní rozpočet 2023 počítá s výdaji na výstavbu metra ve městech Dnipro a Charkov**

Kde hledat informace o ukrajinských firmách

- V době válečného stavu byl přístup k veřejným databázím omezen
 - Alternativní portály <https://opendatabot.ua/>, <https://youcontrol.com.ua/>
- Vyhledání v databázích:
 - www.prom.ua, www.kompass.ua, www.ua-region.com.ua
- Portál veřejných zakázek Prozorro:
 - <https://prozorro.gov.ua/>
- Statistické údaje
 - <https://ukrstat.gov.ua>

Základní daně a náklady na podnikání

- DPH – základní sazba: **20,0 % / 7 % (léky a zdravotnická technika)**
- Daň z příjmů (PO): **18 %**
- Odvody zaměstnavatele za zaměstnance: **22 % z hrubé mzdy**
- Minimální hrubá mzda (1. 10. 2022): **6 700 UAH / cca 167 EUR**
- Průměrná mzda Ukrajina / Kyjev: **400 /500 EUR (čistá)**
www.work.ua
- Daň z příjmů (FO): **18 %**
- Vojenská daň (FO): **1,5 %**

Připravte se předem na včasný vstup na trh Ukrajiny: **komplexní služby CzechTrade v zahraníčí**

- Vyhledání obchodních kontaktů (bez/s ověřením)
- Ověření zájmu o výrobek/službu
- Vyhledání obchodních zástupců
- **Komplexní služba Kompas**
- Prezentace firem na stánku CzechTrade na veletrzích
- Sourcing Days
- Další služby (tlumočení, doprovod na jednání, ...)

*„Šijeme naše služby na míru
podle potřeb našich klientů“*

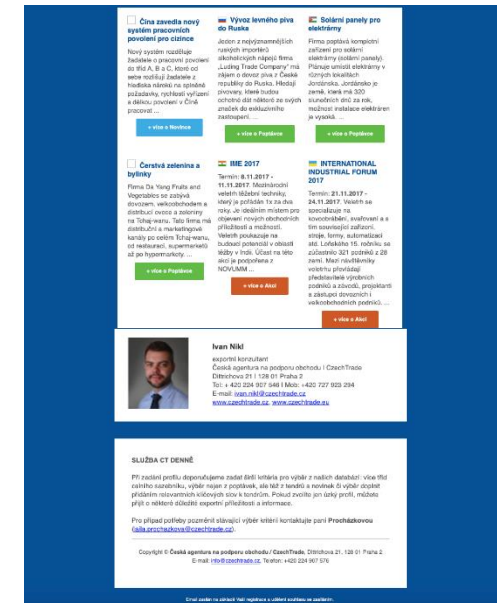
Služby CzechTrade v reakci na válku

- **Export pro obnovu Ukrajiny – vyplňte formulář a přihlaste se [Export pro obnovu UA](#)**
 - Výrobní a technologické možnosti českých podniků pro obnovu ukrajinského hospodářství
 - Formování databáze poptávek z Ukrajiny
 - Párování českých nabídek a ukrajinských poptávek
- **Podpora importu pro rozvoj exportu**
 - Vyhledání nových dodavatelů přes síť zahraničních kanceláří CzechTrade
 - Formování databáze poptávek z Ukrajiny
- **Krizové poradenství**
 - Vyhledání náhradního exportního odbyště
 - Problémy s dodávkami

CzechTrade Denně

Exportní příležitosti do Vašeho e-mailu

- Služba je bezplatná
- Exportní příležitosti denně zasílané od zástupců zahraniční sítě CzechTrade, přímo od zahraničních firem a z dalších zdrojů
 - Zahraniční poptávky, projekty a tendry
 - Obchodní novinky ze zahraničí
 - Akce v zahraničí
 - Semináře zaměřené na export pořádané CzechTrade

ODKAZ PRO NASTAVENÍ FILTRU PRO ODESÍLÁNÍ RELEVANTNÍCH INFORMACÍ DŮLEŽITÝCH PRO VAŠE PODNIKÁNÍ: <https://www.czechtrade.cz/czechtrade-denne/objednavka>

Speciální státní iniciativy na podporu poválečné obnovy Ukrajiny

Business Klub Ukrajina www.businessklubukrajina.cz

- Platforma Ministerstva průmyslu a obchodu na pomoc poválečné obnovy Ukrajiny a podporu podniků se zájmem rekonstrukci Ukrajiny
- E-mail: Ukrajina@mpo.cz

Vládní zmocněnec pro rekonstrukci Ukrajiny od ledna 2023

- Koordinace aktivit státních a nestátních subjektů, které poskytují pomoc Ukrajině a budou pomáhat při poválečné obnově;
- Tomáš Kopečný, Tomas_Kopecny@mzv.cz

CzechTrade
Česká agentura na podporu obchodu

Oksana Antonenko
Vedoucí zahraniční kanceláře Kyjev

Ivan Franko 40/10, 01054 Kyiv, Ukraine

Mob.: +380 677 051 964

Tel.: +380 44 238 61 30

E-mail: oksana.antonenko@czechtrade.cz
www.czechtrade.cz

